

DUBNICA
NAD VÁHOM

**Komunitný plán sociálnych služieb
mesta Dubnica nad Váhom**

2021 – 2031

Názov dokumentu	Komunitný plán sociálnych služieb mesta Dubnica nad Váhom
Územné vymedzenie	mesto Dubnica nad Váhom
Gestor dokumentu	Prednosta MsÚ Dubnica nad Váhom
Dátum schválenia dokumentu	2021
Dátum platnosti	Dňom schválenia MsZ do roku 2031
Verzia	I.
Spracovateľ	Mgr. Alena Masárová
Pracovná skupina	Referát sociálny Oddelenie hospodárskeho a sociálneho rozvoja a informačných technológií Komisia sociálna a bytová MsZ Poskytovatelia sociálnych služieb Prijímatelia sociálnych služieb
Obdobie spracovania	apríl – október 2021
Obdobie spracovania doplnenia	-
Analyzované konceptné dokumenty	Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2031 Konceptia rozvoja trenčianskeho samosprávneho kraja Zákon NR SR č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách v neskoršom znení Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta
Doplnenie dokumentu	-
Dátum schválenia doplneného dokumentu	2021

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Základné pojmy a východiská.....	5
3. Národné priority rozvoja sociálnych služieb	8
4. Analýza poskytovaných sociálnych služieb.....	12
4.1 Sociálne služby	12
4.2. Zariadenia poskytujúce sociálne služby v meste Dubnica nad Váhom.....	14
4.3. Opatrovateľská služba.....	19
4.4. Sociálna služba poskytovaná v jedálni.....	20
4.5. Denné centrá.....	21
4.6. Sociálne zabezpečenie občanov	23
4.7. Sociálna sieť, sociálna politika a systém sociálnej pomoci.....	23
5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb	27
6. Analýza demografických údajov	32
7. Ciele a priority mesta Dubnica nad Váhom.....	37
8. Ciele a priority mesta s časovým plánom realizácie, finančné zabezpečenie.....	38
8.1. Priorita č. 1	38
8.2. Priorita č. 2	39
8.3. Priorita č. 3	41
8.4. Priorita č. 4	41
9. Monitorovanie systému sociálnych služieb	43
10. Aktualizácia	44

1. Úvod

Tvorba komunitného plánu je koncipovaná na právnom podklade, a to povinnosti miest a obcí uloženou zákonom č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a tiež na aktuálnych potrebách občanov mesta. Mesto Dubnica nad Váhom vypracováva na svojej úrovni komunitný plán, ktorý patrí k významným strategickým dokumentom mesta v sociálnej oblasti. Určuje stratégie a celkové sociálne smerovanie mesta v stanovenom období. Vychádza z podkladov východísk Národných priorít rozvoja sociálnych služieb, ktorých cieľom je pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb. Obce a mestá vypracovávajú a schvaľujú komunitné plány a vyššie územné celky vypracovávajú a schvaľujú koncepcie rozvoja sociálnych služieb. Tvorba komunitného plánu vychádza zo skutočne zisteného reálneho stavu a smeruje k zlepšeniu a nastaveniu podmienok, ktoré smerujú k optimalizácii a adresnosti poskytovaných sociálnych služieb, tým k zlepšeniu celkového sociálneho statusu občanov mesta a odkázaných občanov mesta na sociálne služby.

Z hľadiska udržateľnosti rozvoja a požadovanej kvality sociálnych služieb je potrebné, aby obce a samosprávne kraje pri tvorbe komunitných plánov a koncepcií rozvoja sociálnych služieb a ich finančného zabezpečenia prihliadali na potreby svojho územia a vychádzali z lokálnych možností a aplikovali ich tak efektívne a adresne na potreby obyvateľov. Mestá a obce pri financovaní sociálnych služieb okrem svojich vlastných zdrojov využívajú možnosti z grantových programov a štrukturálnych fondov EÚ - Európsky sociálny fond – Operačný program Ľudské zdroje.

Komunitný plán mesta je tvorený na základe platných legislatívnych podmienok, potrieb prijímateľov sociálnych služieb - dopyt, možností poskytovateľov – ponuke sociálnych služieb a korešponduje s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2031 predstavujú nástroj štátnej politiky na smerovanie a prezentovanie východiskových systémových záujmov, úloh a podporných opatrení vlády Slovenskej republiky.

2. Základné pojmy a východiská

Pri tvorbe komunitného plánu je dôležité určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb a ak ide o sociálnu službu v zariadení, nastavenie potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku. Komunitný plán je výsledkom prieskumu stavu sociálnych služieb vo svojom územnom obvode a tiež na základe spolupráce poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb. Pre orientáciu v problematike je potrebné pochopenie a akceptovanie základných pojmov a východísk sociálnej práce.

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny
- f) zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Nepriaznivá sociálna situácia je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy.

Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby na účely tohto zákona je zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Krízová sociálna situácia je ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby a rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

Fyzická osoba má za podmienok ustanovených týmto zákonom **právo výberu** :

- sociálnej služby,
- formy jej poskytovania,
- poskytovateľa sociálnej služby.

Poskytovateľ sociálnej služby je povinný:

- prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby,
- aktivizovať prijímateľa sociálnej služby podľa jeho schopností a možností,
- poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni,
- spolupracovať s rodinou, obcou a komunitou pri utváraní podmienok na návrat prijímateľa sociálnej služby poskytovanej v zariadení s celoročnou pobytovou formou do prirodzeného rodinného prostredia alebo komunitného prostredia s prednostným poskytovaním sociálnej služby terénnou formou, ambulantnou formou alebo týždennou pobytovou formou, a to so súhlasom prijímateľa sociálnej služby a pri rešpektovaní jeho osobných cieľov, potrieb, schopností a zdravotného stavu.

Druh sociálnej služby, forma sociálnej služby a rozsah poskytovania sociálnej služby sa určia podľa nepriaznivej sociálnej situácie a podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby.

Druhy sociálnej služby

a) sociálne služby krízovej intervencie :

- terénna služba krízovej intervencie
- poskytovanie soc. služby v zariadeniach:

1. nocľaháreň,
2. útulok,
3. domov na pol ceste,
4. nízkoprahové denné centrum,
5. zariadenie núdzového bývania,
6. integračné centrum,
7. komunitné centrum

b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár)

2. opatrovateľská služba,
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnická služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok,

d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

e) podporné služby:

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Formy sociálnej služby:

- a) ambulatná
- b) terénna
- c) pobytová
- d) iná forma podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia v ktorom sa FO zdržiava

3. Národné priority rozvoja sociálnych služieb

V období rokov 2015 - 2020 boli národné priority programované na presadzovanie ľudsko právnej paradigmy sociálnych služieb s primárnou orientáciou na jedinečné potreby prijímateľov sociálnych služieb. Išlo predovšetkým o podporu klienta a jeho začlenenia sa do spoločnosti, sociálna súdržnosť, dôraz na dostupnosť a prístupnosť sociálnych služieb a ich dlhodobú finančnú udržateľnosť a efektívnosť.

Presadzovanie a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd je základným hodnotovým pilierom sociálnych služieb a tiež prioritou každej rozvinutej spoločnosti.

Ide o záväzky vyplývajúce z dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien a tiež Dohovoru Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Osobitne ide o deinštitucionalizáciu systému sociálnych služieb, Národný program aktívneho starnutia a jeho aktualizácia pre roky 2021-2030, Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030 tiež Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030.

Ciele Národných priorít 2015-2020, na ktoré nadväzujú národné priority na ďalšie obdobie

1. zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
2. zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
3. zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
4. zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe,
5. deinštitucionalizovať sociálne služby,
6. presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
7. zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových služieb.

Priorita je zameraná na podporu nielen nových ale aj už existujúcich sociálnych služieb a odborných činností komunitného charakteru s prihliadnutím na ich miestnu, druhovú a finančnú dostupnosť aj s využitím moderných technológií. V tejto oblasti je potrebné nastaviť mechanizmy financovania samospráv pre napĺňanie originálnych pôsobností v oblasti sociálnych služieb.

Transformácia deinštitucionalizácie by sa mala prejavovať „v opúšťaní domovov sociálnych služieb a prechod do domčekov“ (Národné priority sociálnych služieb SR 2021-2030). Treba však upozorniť na fakt, že v domovoch sociálnych služieb sú klienti v mladšom veku, nie starobní dôchodcovia ako v zariadeniach pre seniorov, ktorí sú fyzicky odkázaní na pomoc inej osoby a vyžadujú 24 hod. starostlivosť.

Dôležité je presadzovanie rovnosti príležitostí pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením, sektor sociálnych služieb krízovej intervencie, ľudia bez domova a marginalizované komunity, rozvoj komplexných služieb krízovej intervencie obetí násillia.

V rámci kompetencií samospráv je možné považovať za najsilnejšie stránky sociálnych služieb: adresnosť a efektívnosť poskytovania sociálnych služieb po decentralizácii, rešpektovanie princípu subsidiarity a posilnené financovanie na základe nového daňového prerozdelenia mechanizmu.

Za najslabšie stránky sociálnych služieb sú v súčasnosti považované: nerozvinutý systém komunitného plánovania, nedostatočné podmienky pre zotrvanie v prirodzenom prostredí, nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby, nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb a absencia systematického prehlbovania kvalifikácie v oblasti sociálnych služieb, chýbajúce štandardy kvality sociálnych služieb a nedostatočnosť a regionálna nerovnomernosť siete zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb pokrývajúcich oprávnený dopyt občanov po rozvoji z hľadiska druhovosti sociálnych služieb a ich fyzickej dostupnosti a nedostatočná variabilita sociálnych služieb.

Mestá o obce sa musia vo svojich programoch zameriavať na rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov, zacieliť sa na individuálne problémy klienta a jeho problém, zvyšovanie adresnosti a účelnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov, rozširovanie spolupráce samosprávy a neverejných poskytovateľov.

NP2 Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti.

Priorita vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020-2024, vytvorenie systému dlhodobu sociálno – zdravotnej starostlivosti, vrátane financovania. Problém so zabezpečením ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach organizovaných pobytovou formou. Poskytovanie integrovanej sociálno-ošetrovateľskej starostlivosti u osobitných cieľových skupín – osoby s duševnými poruchami, osoby s dlhodobu nepriaznivým stavom, cieľové skupiny krízovej intervencie – osoby bez domova.

Uvedenú prioritu zatiaľ nemôžu ovplyvniť obce a mestá (nie je to v ich kompetenciách), pokiaľ nebude systém nastavený na legislatívnej úrovni a riešený z pozície zainteresovaných ministerstiev a následných systémových opatrení od najvyššej úrovne až po jednotlivých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti.

NP3 Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby.

Priorita vychádza z konceptu zdieľanej starostlivosti, jednotlivé sektory – subjekty starostlivosti sa vzájomne nevyklučujú. Osobitne ide o neformálnu starostlivosť, poskytovanú neformálne opatrujúcimi osobami. Zosúladovanie starostlivosti a práce, dodatková zdravotná starostlivosť.

NP4 Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb

Zabezpečuje zvyšovanie úrovne bezpečnosti a stability poskytovaných sociálnych služieb v rámci transformácie inštitucionálnej starostlivosti smerom ku službám komunitnému charakteru. Významný je výkon hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb, vychádzajúci z objektívneho obrazu skutkového stavu miery plnenia podmienok kvality v čase hodnotenia, podpora ich systematického zabezpečovania, udržateľnosť kvality poskytovaných služieb.

Pracovná skupina podieľajúca sa na tvorbe Komunitného plánu mesta.

MsÚ Dubnica nad Váhom	<p>Prednostka MsÚ</p> <p>Sociálne oddelenie</p> <p>Oddelenie strategického rozvoja, investičnej výstavby a investičných technológií</p> <p>Komisia sociálna a bytová</p>
Poskytovatelia sociálnych služieb	<p>Mesto Dubnica nad Váhom</p> <p>Zariadenie pre seniorov Dubina</p> <p>Špecializované zariadenie</p> <p>Agentúra sociálnych služieb</p>
Prijímatelia sociálnych služieb	<p>Opatrovateľská služba - klienti</p> <p>Denné centrá - klienti</p> <p>Centrum neziskových organizácií</p> <p>Zdravotne postihnutí</p> <p>Sociálna služba v jedálni – klienti</p> <p>Seniori mesta</p> <p>ZpS klienti, klienti ostatných zariadení</p>

4. Analýza poskytovaných sociálnych služieb

4.1 Sociálne služby

Zmenu v procese poskytovania sociálnych služieb priniesol zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2009 (s výnimkou vybraných ustanovení zákona, ktoré mali nadobudnúť účinnosť 1. januára 2011). Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách prvýkrát v samostatnom právnom predpise upravil právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách upravuje aj vzdelávanie v sociálnych službách a udeľovanie akreditácie na vykonávanie vzdelávacích programov a odbornej činnosti.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že sú tieto činnosti pri uvedených službách taxatívne vymedzené. Poskytovateľ môže vykonávať aj iné činnosti, ktoré zvýšia kvalitu sociálnej služby. Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku. Zákon však umožňuje aj poskytovanie sociálnych služieb v rámci živnosti alebo podnikania, t. j. na báze zisku.

Legislatívne úpravy financovania sociálnych služieb v snahe podpory verejných a neverejných poskytovateľov.

Veľký prínos v oblasti sociálnych služieb predstavuje spracovanie Strategického rámca rozvoja sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike, ktorého významom je predovšetkým dostupnosť spoľahlivých informácií a dátových údajov, ktoré sú následne potrebné pre rozvoj sociálnych služieb. Získaná analýza stavu sociálnych služieb v jednotlivých štruktúrovaných parametroch umožní stanovenie východísk udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb (finančných, personálnych a iných zdrojových).

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené, a to na sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a podporné služby. Upravuje lekársku (s účinnosťou od 1. januára 2014 bola lekárska posudková činnosť nahradená zdravotnou posudkovou činnosťou) a sociálnu posudkovú činnosť na účely poskytovania sociálnej služby pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, na základe ktorej sa určuje odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu. Právna úprava rieši poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb priamo sestrami, t.j. zamestnancami týchto zariadení a

zároveň upravuje poskytovanie sociálnej služby v zdravotníckom zariadení ústavnej starostlivosti. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách pri registrácii zrovnoprávňuje poskytovateľov sociálnych služieb, nakoľko tieto môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

Za účelom predchádzania vzniku nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov mesto vytvára podmienky na podporu komunitného rozvoja.

Zákon o sociálnych službách upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Sociálne služby sa poskytujú ambulantnou, terénnou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorej sa občan nachádza, pričom sa kladie dôraz na prednostné poskytovanie terénnej a ambulantnej formy.

Legislatívne zmeny poskytovania a ďalšieho rozvoja sociálnych služieb sa týkali financovania sociálnych služieb v snahe dosiahnuť vyššiu mieru rovnováhy vo verejnej podpore poskytovateľov sociálnych služieb podľa ich právneho statusu (verejní a neverejní), rovnováhy v podpore podľa oblastí a druhov sociálnych služieb zameraných na rozličné cieľové skupiny a nepriaznivé sociálne situácie. Zmeny vo financovaní mali podporiť aplikáciu kľúčových hodnôt v sociálnych službách, ich smerovanie k deinštitucionalizácii a kvalite s primeranými podmienkami k ich zabezpečeniu.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb boli v minulosti zamerané predovšetkým na oblasti:

- Deinštitucionalizácie sociálnych služieb
- Postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb
- Prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou – rodinného typu
- Podpora poskytovania terénnych a ambulantných služieb
- Prednostné poskytovanie sociálnej služby v zariadení s kapacitou do 40 miest
- Zvyšovanie kvality a humanizácia sociálnych služieb
- Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách sa poskytujú prostredníctvom odborných obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že sú tieto činnosti taxatívne pri týchto službách vymedzené. Odborné činnosti, ktorými sú sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia je

možné za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytovať aj samostatne. Zároveň poskytovateľ môže vykonávať aj iné činnosti ako upravuje tento zákon, ktoré zvýšia kvalitu sociálnej služby.

4.2. Zariadenia poskytujúce sociálne služby v meste Dubnica nad Váhom

V meste Dubnica nad Váhom zabezpečujú poskytovanie pobytovej sociálnej služby tri zariadenia poskytujúce celoročné pobytové sociálne služby odkázaným občanom. Kapacitne nie je možné v súčasnej dobe riešiť znižovanie kapacity týchto zariadení, nakoľko dopyt v meste po tomto druhu služieb neklesá naopak má stúpajúcu tendenciu. Vzhľadom na možnosti prepojenia jednotlivých druhov sociálnych služieb, odchádza odkázaný klient na pobytovú službu až keď je to už naozaj nevyhnuté a je odkázaný svojím zdravotným stavom na poskytovanie pobytovej služby zabezpečujúcej mu 24 hodinovú starostlivosť. Tento stav je výsledkom dobrého nastavenia poskytovaných služieb a tiež fungujúcich podporných služieb a sociálneho okolia človeka.

Situácia vyplývajúca zo vzniknutej pandémie COVID-19 zmenila i situáciu v súvislosti s poskytovaním sociálnych služieb, ich financovaním a tiež spojenými potrebami vychádzajúcich z nariadení štátu a vytvorenými opatreniami.

V období s mimoriadnou situáciou vyvolanou šíriacim sa ochorením boli prijímané čiastkové legislatívne zmeny vybraných postupov a podmienok pri poskytovaní sociálnych služieb.

Vláda SR s účinnosťou od 29.9. 2020 schválila v súvislosti s pandemickou situáciou v SR nariadenie vlády SR č. 269/2020 Z. z. na vykonanie niektorých opatrení hospodárskej mobilizácie v súvislosti s vyhlásením núdzového stavu na zabezpečenie riešenia druhej vlny koronavírusu COVID-19 . V zmysle, ktorého boli uskutočnené opatrenia, týkajúce sa komplexne poskytovaných sociálnych služieb a tiež pobytových sociálnych služieb.

A. Zariadenie pre seniorov Dubina, kombinované zariadenie

Zariadenie pre seniorov bolo dobudované v rámci komplexnej bytovej výstavby v máji 1987. Zriaďovateľom tohto zariadenia bol Okresný ústav sociálnych služieb. Štvorposchodová budova s kapacitou 80 miest bola daná do prevádzky 27.8.1987.

Dobudovaním druhej budovy sa navýšila kapacita zariadenia na 180 miest.

V počiatočnom období sa do Domova pre dôchodcov prijímali relatívne zdraví ľudia, ktorí dokázali viesť pomerne samostatný život. Postupom času sa však vekom klientom zhoršil zdravotný stav natoľko, že potrebovali celodennú komplexnú starostlivosť. Aby mohli dožiť svoj život v prostredí, ktoré si zvolili za svoj posledný domov, boli v roku 1991 v 1. časti DPD reprofylizované 2 podlažia na domov dôchodcov. Obyvatelia pri zhoršení zdravotného stavu tak nemuseli byť premiestňovaní do iného typu zariadenia.

Hlavným poslaním zariadenia pre seniorov je zabezpečenie sociálnej služby na zmiernenie ťažkostí obyvateľov plynúcich z vyššieho veku, ochorení, či z dôvodu zdravotného postihnutia ako i z ťažkej sociálnej situácie. Zariadenie poskytuje sociálne služby klientom odkázaným na sociálnu službu v súčasnej dobe podľa zákona č.448/2008 o sociálnych službách. Podľa zákona je možné prijať žiadateľa len odkázaného na sociálnu službu s min. IV. stupňom odkázanosti. Pôvodne postačoval na umiestnenie klienta do pobytového zariadenia stupeň odkázanosti č. II, neskôr novelou zákona bol potrebný stupeň č. III a od roku 2014 musí spĺňať žiadateľ o prijatie do zariadenia najmenej IV. stupeň odkázanosti na sociálnu službu. Zariadenie pre seniorov zabezpečuje okrem poskytovania sociálnej služby svojim klientom príjemné prostredie, zabezpečuje profesionálnu a efektívnu ošetrovateľskú, zdravotnú, rehabilitačnú a sociálnu starostlivosť s cieľom skvalitniť ich život a čo v najširšej miere uspokojovať ich individuálne potreby.

Obyvateľom zariadenia je poskytované celodenné stravovanie v rozsahu troch diét. Zariadenie postupne prechádza revitalizáciou: výmena okien, zateplenie budovy s novou fasádou, bezbariérové prechody, oprava strechy, výmena výtahov. Na oddych vonku bola vybudovaná záhrada s altánkom.

V súčasnej dobe bolo z dôvodu karanténnych opatrení v Zariadení pre seniorov Dubina nasledovné obsadenie kapacity:

K 31.12.2020 bolo v zariadení celkovo 168 zazmluvnených klientov, z toho 49 mužov a 119 žien.

Kapacita zariadenia je 180 miest zapísaných v registri poskytovateľov sociálnych služieb. K 31.12. 2020 bolo do zariadenia umiestnených 20 odkázaných žiadateľov, v roku 2019 umiestnili 25 klientov, v roku 2018 29 klientov. Celkovo bolo počas roku 2020 umiestnených 29 občanov. Odkázaný občan, to znamená človek s min. IV. stupňom odkázanosti na základe zdravotného posudku vypracovaného zmluvným lekárom. Mesto Dubnica nad Váhom má na uvedenú činnosť v zmysle zákona zazmluvneného lekára, ktorý vykonáva posudkovo – zdravotnú činnosť v oblasti posudzovania odkázanosti občana.

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV, a fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

A poskytuje sa: pomoc pri odkázanosti, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí, zabezpečuje sa záujmová činnosť, ošetrovateľská starostlivosť. Klientom sú poskytované úkony sebaobsluhy prinesenie, podanie

jedla, kŕmenie, výmena plienok, zabezpečenie osobnej hygieny, kúpeľ, doprovod k lekárovi, prechádzky, výlety, krúžková činnosť, rôzne terapie.

Veková štruktúra obyvateľov zariadenia	k 31.12. 2020	k 31.12. 2019
• od 40 do 62 rokov	2 obyvatelia	2 obyvatelia
• od 63 do 74 rokov	33 obyvateľov	36 obyvateľov
• od 75 do 79 rokov	34 obyvateľov	38 obyvateľov
• od 80 do 84 rokov	50 obyvateľov	52 obyvateľov
• od 85 do 89 rokov	29 obyvateľov	31 obyvateľov
• nad 90 rokov	20 obyvateľov	18 obyvateľov

Ekonomicky oprávnené náklady na prijímateľa sociálnej služby v ZPS Dubina zaznamenali postupný nárast :

- v roku 2020 vo výške 812,03€,
- v roku 2019 vo výške 744,86€,
- v roku 2018 vo výške 690,74€,
- v roku 2017 vo výške 659,63€,
- v roku 2016 vo výške 662,44 €

Počet evidovaných čakaťov v poradovníku bol 38 k 31.12. 2020, čo predstavuje úbytok 25 žiadateľov v porovnaní s rokom 2019, kedy bolo v poradovníku 63 žiadateľov.

B. Špecializované zariadenie Prejta

Mesto Dubnica nad Váhom prevádzkuje od 1.1. 2013 Špecializované zariadenie ako časť kombinovaného Zariadenia pre seniorov Dubina m.r.o. Špecializované zariadenie sa nachádza v Dubnici nad Váhom v časti Prejta. Zariadenie tvoria tri budovy. Dve budovy sú vybavené obytnými izbami. Nachádzajú sa tu jednolôžkové, dvojlôžkové izby a dve trojlôžkové. Budovy sú spojené treťou prechodovou budovou, v ktorej sa nachádza recepcia, jedáleň a kaplnka. Z jedálne je bezbariérový východ na priestranú terasu a odtiaľ na udržiavanú záhradu, po ktorej sa môžu klienti prechádzať.

Zariadenie je postavené vo vhodnom - tichom prostredí. V zariadení sa tiež nachádzajú terapeutické miestnosti, spoločenské miestnosti, dielne a rehabilitácia. Každá spoločenská miestnosť má svoj televízor. Zariadenie je vybavené polohovacími posteľami, rehabilitačnými pomôckami a všetkým, čo je potrebné k modernej opatrovateľskej starostlivosti.

Ošetrovateľská starostlivosť v tomto zariadení je špecializovaná na **Alzheimerovú chorobu, Parkinsonovú chorobu a starecké demencie rôznej etiológie**. Zariadenie poskytuje komplexné služby, ktoré vedú k podpore a udržaniu aktívneho života, smerujúce k predĺženiu obdobia sebestačnosti klientov.

Hlavným poslaním je poskytovanie komplexnej, kvalitnej, individuálne zameranej, celoročnej pobytovej služby klientom, ktorí sa v dôsledku svojho zdravotného stavu ocitli v nepriaznivej sociálnej a zdravotnej situácii, ktorú nie sú schopní prekonať vo svojom vlastnom prostredí ani za pomoci svojej rodiny alebo iného typu sociálnych služieb a potrebujú pravidelnú pomoc pri zabezpečení základných životných potrieb.

Poskytované druhy starostlivosti:

- Sociálne poradenstvo, rehabilitácia,
- Sprostredkovanie ošetrovateľskej starostlivosti,
- Ubytovanie, úschova cenných vecí,
- Stravovanie, osobné vybavenie,
- Upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva
- Fyzioterapia, ergoterapia, bazálna stimulácia, tréning pamäti, aktivizácia klienta, záujmové činnosti, rôzne terapie.

K 31.12. 2020 bol počet prijímateľov sociálnej služby 65 z toho 44 žien. Kapacita zariadenia je 69 klientov.

V roku 2020 bolo do zariadenia prijatých 6 klientov miestnych, všetkých prijatých bolo 28.

V roku 2019 prijali jedného klienta, v roku 2018 troch klientov.

Zloženie klientov podľa veku	2020	2019
• od 40 do 62 rokov	1 obyvateľ	2 obyvatelia
• od 63 do 74 rokov	21 obyvateľov	21 obyvateľov
• od 75 do 79 rokov	11 obyvateľov	17 obyvateľov
• od 80 do 84 rokov	16 obyvateľov	14 obyvateľov
• od 85 do 89 rokov	10 obyvateľov	11 obyvateľov
• nad 90 rokov	6 obyvateľia	3 obyvatelia

Ekonomicky oprávnené náklady na jedného klienta v horizonte rokov:

- 2020 vo výške 1 293,79 €,
- 2019 vo výške 1 255,96 €,
- 2018 vo výške 1 164,85 €,
- 2017 vo výške 1 016,01 €,
- 2016 vo výške 1 010,56 €

Počet evidovaných žiadateľov v poradovníku k 31.12. 2020 bol 0, k 31.12. 2019 bol 9 žiadateľov, k 31.12. 2017 – 20 klientov.

Zariadenie v rámci skvalitnenia poskytovaných sociálnych služieb zabezpečuje i zdravotnú starostlivosť, vybudovanie miestnosti pre EKG, umožňuje zabezpečiť podklady pre lekára, tiež vykonávanie zdravotných úkonov, ktoré zabezpečia výkon úkonov, bez toho aby bolo nutné najmä ležiacich pacientov prevážať do zdravotníckeho zariadenia.

C. Centrum sociálnych služieb AVE

Centrum sociálnych služieb AVE slúžilo do roku 2014 ako domov sociálnych služieb odkázaných na sociálnu službu z hľadiska veku, zdravotného stavu, duševné poruchy a poruchy správania potrebujú komplexnú starostlivosť, ktorú im nemôžu zabezpečiť členovia ich rodiny, opatrovateľská služba alebo iné služby sociálnej pomoci ako aj pre starých občanov, ktorí toto umiestnenie potrebujú z iných vážnych dôvodov.

Kapacita zariadenia bola v jeho počiatkoch vytvorená pre 100 klientov. Z dôvodu potrebnej humanizácie podmienok pre život jeho obyvateľov bola kapacita postupne znižovaná na súčasných 58 miest. Okrem 3 - lôžkových mohlo tak vzniknúť aj viacero dvoj a jednolôžkových izieb. V súčasnej dobe sa zariadenie pretransformovalo na centrum sociálnych služieb, podľa zákona o sociálnych službách sú domovom sociálnych služieb, ktoré je zamerané na osoby s preddôchodkovým vekom s telesným postihnutím.

V roku 2020 prešlo zariadenie celkovou rekonštrukciou, čím sa zlepšili prevádzkové podmienky v oblasti debarierizácie, protipožiarnej bezpečnosti, energetickej efektívnosti budovy a plnenia podmienok pre ubytovacie zariadenia v zmysle platnej legislatívy. Uvedené zmeny by mali priniesť skvalitnenie poskytovaných služieb.

CSS v súčasnej dobe poskytuje sociálne služby celoročnou pobytovou formou, do budúcnosti vychádza z potrieb časti klientov zotrvať a vrátiť sa do prirodzeného sociálneho prostredia a dosiahnutiu sebestačnosti. Dlhodobo zostanú v zariadení iba klienti, ktorým závažnosť zdravotného postihnutia neumožní poskytovanie sociálnych služieb v domácom prostredí.

Základné údaje o zariadení:

- kapacita zariadenia 56
- počet zamestnancov 30
- forma pobytu celoročná
- ekonomicky oprávnené náklady 707,04 €
- poskytované služby bývanie, stravovanie, zaopatrenie

Od 1.7. 2021 zariadenie transformuje 14 miest pre špecializované zariadenie pre osoby odkázané na pomoc inej osoby so stupňom odkázanosti č. V, najmä s telesným postihnutím.

D. Agentúra sociálnych služieb

Pôvodná organizácia SASS, n.o. vznikla 23.11.2001, zaregistrovaním na Krajskom úrade v Trenčíne. Agentúra bola založená za účelom poskytovania sociálnych služieb. V prvej etape sa realizovalo zariadenie opatrovateľskej služby s kapacitou 42 miest.

V súčasnej dobe poskytuje sociálne služby ako zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách. Ide o kombinované zariadenie :

Zariadenie pre seniorov kapacita 60
Domov sociálnych služieb kapacita 14
EON zariadenia sú vo výške 940 eur.

Vzhľadom k uvedenému má mesto Dubnica nad Váhom k dispozícii na svojom území kapacitu 378 ubytovacích miest pre odkázaných občanov, v členení na klientov:

- nedosahujúcich dôchodkový vek,
- klienti v dôchodkovom veku,
- kombinované zariadenie (DSS a ZpS),
- špecializované zariadenie,
- okrem pobytovej formy mesto zabezpečuje pre klientov, ktorí sú ešte schopní zvládnuť svoj zdravotný stav za pomoci inej osoby v domácom prostredí opatrovateľskú službu, pri ktorej je možné zvládnuť 100 - 130 klientov (v závislosti od stupňa odkázanosti klienta).

4.3. Opatrovateľská služba

Mesto Dubnica nad Váhom poskytuje občanom mesta opatrovateľskú službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách. Podmienky poskytovania sú určené v platnom VZN mesta.

V roku 2020 bola poskytovaná opatrovateľská služba 105 klientom, v roku 2019 bola poskytovaná 96 odkázaným občanom v ich domácnostiach (v roku 2018 - 94 klientom, v roku 2017- 92 klientom, taktiež v roku 2016). V roku 2020 požiadalo o zabezpečenie opatrovateľskej služby 27 nových klientov, v roku 2019 pribudlo 33 klientov, v roku 2018 to bolo 34 klientov.

Od roku 2019 je mesto zapojené do projektu opatrovateľskej služby prostredníctvom implementačnej agentúry, ktorá uhrádza mestu oprávnené náklady na mzdy opatrovateľiek. Výdavky na opatrovateľskú službu v roku 2020 boli vo výške 240 584 €, v roku 2019 predstavovali sumu 289 949 €, v roku 2018 to bolo 266 905 €

Príjmy zo štátnej dotácie predstavovali v roku 2020 výšku 72 062€, v roku 2019 to bolo 29 309,04€ a príjem od opatrovaných občanov v uvedenom roku bol vo výške 26 690€, v roku 2019 to bolo 29 456,10€. V roku 2020 poklesol počet opatrovateľiek vzhľadom k roku 2019, čo bolo spôsobené znížením počtu opatrovaných a prejavilo sa poklesom nákladov a tiež aj výškou úhrad.

Do roku 2003 bola opatrovateľská služba financovaná a zabezpečovaná štátom prostredníctvom okresných úradov, od tohto obdobia je v kompetencii miest a obcí.

Od 1.1. 2009 prešiel do platnosti zákon č.448/2008 o sociálnych službách, ktorý priniesol svojím rozsahom zmeny i v poskytovaní opatrovateľskej služby, zmenil rozsah poskytovaných

úkonov, určovanie úhrady (na hodiny alebo na úkony, zazmluvnenie klienta, spôsob priznávania opatrovateľskej služby). Sociálna služba je poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II. podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách, a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách. Rozsah úkonov na základe odkázanosti určuje zákon v hodinách, ktoré sú vyplnené úkonmi. Výšku úhrady za jednotlivé úkony určuje všeobecne záväzné nariadenie mesta.

Úhrada za jednu hodinu opatrovateľskej služby je pre občanov mesta 1€

4.4. Sociálna služba poskytovaná v jedálni

Občanom, ktorí pre svoj vek a zdravotný stav nie sú schopní zabezpečiť si stravovanie sami, poskytuje mesto možnosť stravovania v zazmluvnených jedálňach na tento účel. Mesto občanom spĺňajúcim podmienky stanovené vo všeobecne záväznom nariadení mesta poskytuje dotáciu na stravu a umožňuje im využívať sociálnu službu v jedálni za výhodných podmienok.

V jedálni sa poskytuje stravovanie fyzickej osobe, ktorá

- a) nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- b) má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo
- c) dovŕšila dôchodkový vek.

Jedáleň môže poskytovať stravovanie aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti.

Sociálnu službu v jedálni využíva priebežne 200 občanov, denne využíva tento druh sociálnej služby 104 klientov.

Sociálna služba v jedálni sa poskytuje v súlade s platným VZN o sociálnych službách mesta a príspevkoch mesta, podľa ktorého mesto postupuje pri zabezpečovaní sociálnej služby v jedálni. Sociálna služba v jedálni je zabezpečená prostredníctvom troch poskytovateľov stravy: Best Gastro s.r.o. – prevádzka Lavante, Sobul, s.r.o. prevádzka v dome kultúry, Dada trade s.r.o. Espresso. Poskytovatelia stravy zabezpečujú výber min. z troch jedál v zvýhodnenej cene. Mesto vypláca príspevok na stravu občanom, ktorí spĺňajú nárok na uvedenú službu a požiadajú mesto o sociálnu službu v jedálni. V roku 2020 bola hranica výšky dôchodku nároku na príspevok 363 €

V roku 2020, tak ako i v roku 2019, požiadalo o sociálnu službu v jedálni a o príspevok na stravu 44 žiadateľov. Podmienky nároku spĺňalo po zmene VZN 42 žiadateľov. V roku 2018 požiadalo o sociálnu službu v jedálni s nárokom na príspevok 46 občanov, v roku 2017 to bolo 56 občanov.

Sociálnu službu bez nároku na príspevok využíva ďalších 60 seniorov.

Výška príspevku oprávnenej osobe na zakúpenie stravných lístkov pre poskytovanie sociálnej služby v jedálni je:

- a) pri výške dôchodku do 303,00 eur vrátane príspevok mesta 0,70 eura,
- b) pri výške dôchodku od 303,01 eur do 363,00 eur vrátane príspevok mesta 0,40 eura,
- c) pri výške dôchodku od 363,01 eur mesto príspevok neposkytuje.

Mesto v roku 2020 vyplatilo seniorom na príspevku 2 654,30€, v roku 2019 sumu 2 699€, v roku 2018 3 740€, v roku 2017 4 030€, v roku 2016 4 482€, v roku 2015 10 612 €. Rozdiel sa prejavil po roku 2015. Od 1.8.2015 bola realizovaná zmena VZN. Zmena sa prejavila i v porovnaní s rokom 2017, dôvodom môže byť uplatňovanie nároku občana na príspevok a možnosť výberu stravovania i u iných nezmluvných poskytovateľov stravy. (Rozdiel v cene stravného už nebol taký podstatný ako v predošlých rokoch.) Občania taktiež nevyužívajú sociálnu službu pravidelne, viac v letných mesiacoch.

Rozčlenenie stravníkov:

	Príspevok 0,70€	Príspevok 0,40 €
2015	25 stravníkov	50 stravníkov
2016	13	30
2017	22	34
2018	7	39
2019	9	35
2020	9	35

4.5. Denné centrá

Mesto Dubnica nad Váhom v rámci podpory komunit zabezpečuje činnosť troch denných centier, ktoré sú zamerané na podporu jedinečných potrieb seniorov a tiež aktivizáciu občanov v seniorskom veku, zabezpečovanie aktivít s cieľom udržania ich schopností, zručností, zabezpečenia sociálnych kontaktov a spoločenského vyžitia. V zmysle zákona č.448/2008 o sociálnych službách združuje občanov dôchodkového veku, zdravotne ťažko postihnutých, rodičov s deťmi alebo starých rodičov s vnukmi. V dennom centre sa poskytuje sociálne poradenstvo a záujmová činnosť. Mesto Dubnica nad Váhom v snahe podporiť organizácie združujúce takúto širokú škálu verejnosti zabezpečuje fungovanie Centra neziskových organizácií, kde sa okrem činnosti denného centra združujú i ďalšie záujmové alebo tematicky založené organizácie.

V roku 2020 seniori z dôvodu infekčného vírusového ochorenia Covid – 19 nemohli vykonávať svoje aktivity v plnom rozsahu ako po minulé roky, ich aktivity boli obmedzené opatreniami, ktoré boli realizované i zo strany štátu a smerovali k ochrane najslabších skupín obyvateľstva. V meste Dubnica nad Váhom dlhoročne pôsobia tri denné centrá:

- Denné centrum č.1, v budove Centra neziskových organizácií,
- Denné centrum č.2, na ulici ČSA,
- Denné centrum č.3, v mestskej časti Prejta.

Denné centrá sa zameriavajú na aktivizáciu občanov v dôchodkovom veku. V súčasnej dobe podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, združujú občanov dôchodkového veku, zdravotne ťažko postihnutých, tiež rodičov s deťmi alebo starých rodičov s vnúčatami.

Denné centrá poskytujú sociálne poradenstvo a záujmovú činnosť.

Mesto podporuje činnosť denných centier od poskytnutia priestorov, vybavenia a celkového materiálneho a finančného zabezpečenia. V roku 2020 prispelo rozpočtovým organizáciám na ich činnosť sumou 900 € a na zabezpečenie fungovania CNO vynakladá ďalšie náklady. Referát sociálnych vecí zabezpečuje činnosť denných centier a Centra neziskových organizácií.

Služby CNO využívajú seniori, zdravotne postihnutí, nevidiaci a slabozrakí občania mesta Dubnica nad Váhom. Budovu CNO využívajú aj ďalšie neziskové organizácie:

- Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska,
- Klub Slovenka,
- Základná organizácia diabetikov (ZO DIADUB),
- Slovenský zväz zdravotne postihnutých,
- Jednota dôchodcov Slovenska ZO-01 a ZO 02,
- Denné centrum č.1,
- iné organizácie.

Jednotlivé organizácie a združenia organizujú rôzne kultúrne a športové akcie pre svojich členov, prispievajú k rozširovaniu ich telesných a psychických aktivít. Seniori využívajú počítačovú miestnosť, v minulosti boli pre nich v týchto priestoroch uskutočňované počítačové kurzy. V CNO pôsobia dva spevácke súbory Jesienka a Studnica, ktoré vystupujú pri rôznych príležitostiach organizovaných mestom.

Denné centrá v Dubnici nad Váhom spolupracujú bežne, pokiaľ to umožňuje epidemiologická situácia, s klubmi dôchodcov z družobných či spriatelených miest: Otrokovice, Zawadského Slavičina a Vácu. Zúčastňujú sa spoločných stretnutí, odovzdávajú si skúsenosti a poznatky. Počet členov denných centier (bývalé kluby dôchodcov):

Denné centrá	Č.1	Č.2	Č.3
Počet členov	110	30	60

4.6. Sociálne zabezpečenie občanov

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny zabezpečuje vyplácanie sociálnych dávok pre občanov v hmotnej núdzi, je príslušným orgánom rozhodovania na posúdenie hmotnej núdze občana a rodiny, rozhoduje vo veci priznania nároku na prídavok na deti, kompenzačných príspevkov občanom zdravotne ťažko postihnutým a vyplácanie príspevkov pri narodení a úmrtí.

V Dubnici nad Váhom sídli detašované pracovisko, ktoré má dva úseky:

- úsek sociálnych vecí a rodiny /štátne dávky, dávky v hmotnej núdzi, príspevky na kompenzáciu ZŤP, lekárska posudková činnosť/
- úsek služieb zamestnanosti – informačno-poradenské a sprostredkovateľské služby, evidencia uchádzačov o zamestnanie

Dávky dôchodkového zabezpečenia majú občania možnosť vybaviť v Sociálnej poisťovni, ktorá má pobočku v meste.

Posudkovú činnosť pre občanov, ktorí žiadajú služby podmienené odkázanosťou v zmysle zákona č.448/2008 zabezpečuje mesto.

4.7. Sociálna sieť, sociálna politika a systém sociálnej pomoci

Sociálna politika je súbor aktivít a opatrení, ktoré cieľavedome smerujú k rozvoju človeka, spôsobu života k zlepšovaniu životných podmienok obyvateľov, k zabezpečeniu sociálnej suverenity či bezpečia v rámci daných politických, hospodárskych možností krajiny. Viaz sa k životným podmienkam ľudí. V najvšeobecnejšej polohe ide o starostlivosť o blahobyt ľudí. Sociálna politika sa realizuje prostredníctvom subjektov, z ktorých ako hlavný vystupuje štát. Je to tým, že štát určuje obsah, ciele, úlohy i chápanie sociálnej politiky v tej - ktorej etape rozvoja spoločnosti. Na nižších stupňoch či úrovniach riadenia, ale aj v jednotlivých vyšších územných celkoch pôsobí veľa ďalších subjektov.

Rozsah sociálnej pomoci je priamo závislý od sociálnej politiky štátu. Sociálna pomoc sa poskytuje občanom v stave ich núdze na uspokojenie ich potrieb v nevyhnutnom a primeranom rozsahu:

Systém sociálnej pomoci upravujú nasledovné zákony:

- Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len zákon č. 447/2009 Z. z.) účinný od 01.01.2009.
- Zákon č. 448/2008 Z. z. účinný od 01.01.2009, kde § 110 tohto zákona upresňuje vymedzenie pojmu sociálna pomoc v prípadoch, ak sa v iných právnych predpisoch používa pojem „sociálna pomoc“, rozumejú sa tým aj sociálne služby podľa tohto zákona. Obidve právne úpravy sú nástrojom na riešenie sociálnej núdze občana.

- Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 599/2003 Z. z.), ktorý je účinný od 01.01.2004 a je prostriedkom na riešenie

Riešenie hmotnej núdze občanov

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, ktorého cieľom je zabezpečiť základné životné podmienky a poskytnúť pomoc v hmotnej núdzi za aktívnej účasti občana a fyzických osôb, ktoré sa s ním posudzujú.

Základným nástrojom pomoci v hmotnej núdzi podľa hore uvedenej zákonnej normy je dávka v hmotnej núdzi (ďalej DHN) a príspevky k dávke (ďalej PKD), ktoré sa poskytujú občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sú s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzované za podmienok taxatívne vymedzených v citovanom zákone o pomoci v hmotnej núdzi.

Počet občanov v hmotnej núdzi v Dubnici nad Váhom :

Počet občanov v hmotnej núdzi :

	2020	2019	2018	2017	2016
	Jednotlivec/ rodina	Jednotlivec/ rodina	Jednotlivec/ rodina	Jednotlivec/ rodina	Jednotlivec/ rodina
Počet poberateľov a súčet	186/6 192	139/33 172	152/42 194	230/82 312	345/111 456
Vyplatená suma	133 271€*	116 864€*	129 692€*	126 713€/85 778€	192 335€/122 404€

*/systém neumožňuje rozčleniť

Človek sa v určitých momentoch života môže dostať do situácií, v ktorých je odkázaný na podporu a pomoc rôznych inštitúcií. Štát má vytvorený systém pomoci pre týchto občanov. Nie vždy je štátna pomoc postačujúca, preto sa občan často obracia na obec ako na najbližšiu inštitúciu.

Mesto zabezpečuje sociálne služby a sociálnu pomoc rodinám s deťmi, občanom v hmotnej núdzi, deťom s nariadenou ústavnou starostlivosťou, občanom v dôchodkovom veku, zdravotne postihnutým občanom, drogovo a inak závislým občanom, osobám bez prístrešia, občanom po výkone trestu. Sú im poskytované služby:

- príspevky pri narodení a pri úmrtí, po výkone trestu, jednorazové dávky v hmotnej núdzi,
- sociálna služba v jedálni – spoločné stravovanie pre občana, ktorého stravovanie nemožno zabezpečiť inak, a ktorý je poberateľom starobného dôchodku alebo pre svoj nepriaznivý zdravotný stav je odkázaný na sociálnu službu v jedálni,

- opatrovateľská služba – je poskytovaná občanom, ktorí pre svoj nepriaznivý zdravotný stav potrebujú pomoc inej osoby pri zabezpečení nevyhnutných životných úkonov, nevyhnutných prác v domácnosti a zabezpečení kontaktu so spoločenským prostredím, ktorí dosahujú min. II stupeň odkázanosti,
- denné centrá – v meste pôsobia tri denné centrá, ktoré združujú občanov dôchodkového veku, zdravotne ťažko postihnutých, tiež rodičov s deťmi alebo starých rodičov s vnúčatami,
- krízové centrum - sociálna služba pre občanov bez prístrešia,
- základné sociálne poradenstvo.

Vzhľadom na ekonomickú schopnosť obyvateľstva a nemožnosť niektorých občanov vlastným pričinením si nadobudnúť bývanie (alebo prídu o už nadobudnuté bývanie), tiež z dôvodu rôznych závislostí, narastá počet občanov bez prístrešia, ktorým bude nevyhnutné poskytnúť pomoc formou sociálnych služieb. Rovnako absentujú v sieti (alebo nie je dostatok) sociálne zariadenia pre postihnutých dospelých, matky s deťmi, zariadenie opatrovateľskej starostlivosti na komunitnej báze. Komunitný systém pomoci a dobrovoľníctvo v sociálnych službách je zatiaľ na Slovensku veľmi málo rozvinuté. Ľudia nie sú zatiaľ dostatočne motivovaní a pripravení realizovať sa v tomto smere tak ako v severských krajinách, kde tento systém veľmi dobre poznajú a používajú.

Na Slovensku je od roku 2014 podmienená dávka občana jeho účasťou a tiež evidovaných uchádzačov o zamestnanie na aktivačných prácach, čím došlo k zníženiu občanov evidovaných na ÚPSVaR. Niektorí dobrovoľne iní, neúčasťou na týchto prácach boli vyradení zo systému, bez nároku na základnú sociálnu dávku. Čo sa tiež nedá úplne považovať za pozitívum systému, lebo sa obracia proti občanom, ktorí systém nezneužívajú. Dokonca sa môže prejaviť v negatívnych sociálnych prejavoch ako je kriminalita, chudoba a pod.

Sociálna ochrana obyvateľov

Sociálnu ochranu môžeme stručne charakterizovať ako garanciu zdrojov nevyhnutných na dôstojný ľudský život. V záujme jeho zachovania, nezávislosti a samostatnosti občana za významné prostriedky riešenia nepriaznivej sociálnej situácie občana považujeme aj nástroje systému sociálneho poistenia, štátnej sociálnej podpory a sociálnej pomoci. Záleží od ekonomickej a hospodárskej stability krajiny, ako je schopná, tento systém nastaviť a zabezpečiť svojich občanov v prípade nepriazne rôznych životných udalostí.

Dôchodkové poistenie ako súčasť sociálneho poistenia

Sociálne poistenie je najdôležitejšou a najrozsiahljšou časťou sociálnej bezpečnosti občanov každej vyspelej krajiny. Jeho úlohou je ochrana obyvateľstva pri vzniku vymedzených sociálnych udalostiach (napr. choroba, tehotenstvo, materstvo, invalidita,

staroba, úmrtie žiteľa) a tiež zabezpečenie prerozdelenia dôchodkových dávok (ich výška) v národnom hospodárstve.

Do sociálneho poistenia spadajú nasledovné podsystémy: nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie. Dôchodkové poistenie pokrýva riešenie dlhodobých sociálnych udalostí ako sú staroba, invalidita a smrť žiteľa rodiny. Je dôležitou zložkou sociálneho poistenia. Dôchodkové poistenie sa vnútorne člení na:

- starobné poistenie, čiže zabezpečenie príjmu v starobe,
 - invalidné poistenie, t.j. zabezpečenie príjmu v prípade poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a pre prípad úmrtia.
- Z dôchodkového poistenia sa za podmienok ustanovených v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov vyplácajú nasledovné dôchodkové dávky: starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, vdovský a vdovecký dôchodok, sirotský dôchodok, invalidný dôchodok. Občanovi, ktorý neodpracuje stanovený počet rokov nevznikne nárok na jeho výplatu, i keď z hľadiska zdravotného stavu spĺňa stanovené kritériá. V takýchto situáciách dochádza u týchto ľudí k neriešiteľným situáciám, predovšetkým ak sú sami a odkázaní na pomoc (úhrada zariadenia príp. bývania).

Systém štátnej sociálnej podpory

Štátna sociálna podpora je sústava priamych finančných príspevkov, prostredníctvom ktorých sa štát podieľa na riešení niektorých štátom uznaných životných udalostí občanov a rodín s deťmi. Ide o systém peňažných dávok, vyjadrujúcich podporu štátu určitým skupinám vo vzťahu k životnej udalosti, ktorá má dlhodobý alebo trvalý charakter a ktorá nemá taký ráz, že by bolo vhodné alebo možné sa voči nej poistiť.

Systém štátnej sociálnej podpory pozostáva z nasledujúcich jednorazových a opakovaných dávok: prídavok na dieťa, rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa, príspevok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri a viac detí alebo v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá, príspevok na pohreb.

5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Na základe zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách môže byť sociálna služba:

- ambulatná - poskytovaná v zariadení, fyzická osoba za službou dochádza napr. sociálne poradenstvo poskytované na odd. MsÚ, UPSVaR -e, neziskové organizácie disponujúce odborným zamestnancom, zariadenia soc. služieb a pod.
- terénna – poskytovaná v prirodzenom prostredí fyzickej osoby (opatrovateľská služba)
- pobytová – poskytovaná v zariadení formou týždennej alebo celoročnej sociálnej služby

Mesto vychádza pri analýze požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb z ich potrieb, ktoré si uplatňujú prostredníctvom ich priamych žiadostí predložených mestu.

V roku 2020 požiadalo mesto :

- 56 občanov o poskytnutie pobytovej sociálnej služby (SS)
- 31 žiadostí o poskytnutie terénnej opatrovateľskej služby (OS)

V roku 2019 požiadalo:

- 106 občanov o poskytnutie pobytovej SS
- 36 žiadostí o poskytnutie OS

V roku 2018 požiadalo :

- 93 občanov pobytová SS
- 36 žiadostí OS

V roku 2017 požiadalo :

- 107 občanov pobytová SS
- 30 žiadostí OS

Ďalšie podporné sociálne služby mesto poskytuje občanom na základe splnenia podmienok VZN. Ide o sociálne služby : jedáleň cca 100 klientov, denné centrá 200 klientov, sociálny šatník pre občanov. Poskytovanie týchto služieb nie je podmienené odkázanosťou, podmienky určuje mesto v súlade so spomínaným zákonom o sociálnych službách.

Najnaliehavejšie žiadosti občanov sa týkajú žiadostí občanov o umiestnenie do zariadenia pre seniorov pri posúdení odkázanosti a potrebe pomoci.

Na druhom mieste sú žiadosti o zabezpečenie opatrovateľskej služby.

Mesto Dubnica nad Váhom poskytuje občanom mesta opatrovateľskú službu v zmysle zákona o sociálnych službách, bližšie podmienky poskytovania určuje VZN mesta o sociálnych službách mesta príspevkoch mesta.

Opatrovateľská služba je preferovanou sociálnou službou, u občanov veľmi obľúbenou formou pomoci odkázanému občanovi. Poskytuje odkázaným občanom komfortný spôsob prežitia a umožňuje zabezpečenie sociálnych služieb v ich prirodzenom prostredí, pokiaľ to zdravotný stav umožňuje a občan ešte nie je odkázaný na celodennú komplexnú starostlivosť. Mesto zabezpečuje dostatok kvalifikovaných pracovníkov opatrovateľskej služby, ktorí následne zabezpečujú výkon služby v teréne. Mesto na základe prijatých žiadostí doteraz vyhovel všetkým oprávneným žiadateľom.

V roku 2020 bola poskytovaná opatrovateľská služba 105 klientom, v roku 2019 bola poskytovaná 96 odkázaným občanom v ich domácnostiach.

Každoročne požiada mesto o poskytovanie opatrovateľskej služby od 27 do 35 nových klientov.

Celkový počet opatrovaných závisí aj od počtu umiestnení, nakoľko zhoršením zdravotného stavu klienta opatrovateľskej služby mu už tento druh sociálnej služby nepostačuje vzhľadom na jeho odkázanosť a posúva sa na 24 hod. starostlivosť do zariadenia celoročnej starostlivosti.

Taktiež stav ovplyvňuje prirodzený úbytok – smrť klienta.

Okamžité riešenie nepriaznivého zdravotného stavu občana, odkázaného na 24 hod. starostlivosť:

Mesto Dubnica nad Váhom rieši stavy v ohrození života Poradným orgánom primátora mesta pre aplikáciu zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, ktorý má právo prednostne určiť poradie nástupu do zariadenia v odôvodnených prípadoch. Ide o občanov, ktorí svojím zdravotným stavom dosiahli V.,VI. stupeň odkázanosti a sú odkázaní na 24 hod. starostlivosť. Často ide o náhle udalosti, pri ktorých sa náhle zhorší stav človeka napr. stav po cievnej mozgovej príhode, náhle zhoršenie základných funkcií organizmu, úrazy. Prednostné právo majú občania mesta.

V prípade potreby - ohrozenia zdravia, života mesto rieši situáciu prednostným umiestnením občana do ZpS Dubina. Minimálne raz za mesiac zasadá poradný orgán, podľa potreby v závislosti od závažnosti žiadostí a rozhoduje o prednostnom umiestnení.

Poradný orgán primátora mesta pre aplikáciu zákona o sociálnych službách zasadal v roku 2020 osemkrát (v roku 2019 osemkrát, v roku 2018 šesťkrát, v roku 2017 osemkrát, desaťkrát v roku 2016) a rozhodoval o 23 prednostných umiestneniach občanov (22 v roku 2019, 51 žiadostí v roku 2018, 16 žiadostí v roku 2017, 38 žiadostí 2016), ktorých zdravie alebo život boli vážne ohrozené a boli odkázaní na zabezpečenie celodennej starostlivosti.

Sociálna služba pobytová – 24 hodinová starostlivosť

Zariadenie pre seniorov zabezpečuje 24 hod. starostlivosť o občana odkázaného na sociálnu službu, čo predstavuje min. IV. stupeň odkázanosti. Tak tiež do poradovníka je možné zaraďovať občanov tiež s touto istou podmienkou. Poradovník neobsadzujú ľudia, ktorí nie sú odkázaní na poskytnutie sociálnej služby a teda neobsadzujú miesta občanom, ktorí nespĺňajú odkázanosť.

Počet umiestnených klientov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta počas roku: 2020 - 20 umiestnených klientov do ZpS a 6 do ŠZ, v roku 2019 umiestnených 25 klientov do ZpS a 1 do ŠZ.

V súčasnej dobe je poradovník minimálny, situáciu ovplyvnil COVID -19, ochorenia, úmrtia a tiež vytváranie karanténnych miest .

Sociálna služba v jedálni – poskytovanie stravy seniorom

Občania mesta využívajú podporný druh sociálnej služby – jedáleň. Je dostupná okamžite. Mesto zabezpečuje pre občanov s trvalým pobytom v meste formu stravovania s možnosťou príspevku pre nižšie príjmové skupiny. Kapacitne zatiaľ postačuje denne sa využíva tento druh služby 110 občanov. V súčasnej dobe sú v meste k dispozícii 3 jedálne.

Na zabezpečenie objektívneho zistenia požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb bol vypracovaný **dotazník**, ktorý bol poskytnutý prijímateľom sociálnych služieb.

Otázky dotazníka boli prispôsobené klientele. Obsahujú základné otázky, ktoré prinesú odpoveď na to, či sú klienti spokojní s úrovňou poskytovaných sociálnych služieb a či sú v postačujúcom rozsahu, tiež čo by bolo potrebné zmeniť alebo čo občanom alebo klientom chýba. Nakoľko ide prevažne o seniorov, ktorí sú odkázaní svojím zdravotným stavom na pomoc, sú otázky formulované tak, aby nezaťažovali klientov a tí môžu vyjadriť svoje hodnotenie sociálnych služieb. Niektoré otázky boli ponechané ako otvorené, aby vznikol priestor pre vyjadrenie samotného klienta.

Prijímateľom sociálnych služieb bolo vydaných 150 dotazníkov, z toho sa vrátilo 59% vyplnených dotazníkov. .

Zloženie respondentov :	počet vydaných dotazníkov
Klienti opatrovateľskej služby	30
Denné centrum	30
Zdravotne postihnutí	30
Zariadenie pre seniorov	30
Klienti jedálne a ostatní občania	30

Vyhodnotenie dotazníka:

Otázka č.1: Nakoľko ste oboznámený s ponukou sociálnych služieb mesta Dubnica nad Váhom? Väčšina respondentov si vybralo možnosť b) – poznám a využívam SS 34%, 20% zvolilo možnosť poznám SS, nepoznám SS 15% opýtaných.

Otázka č. 2: Využívate SS mesta? Väčšina opýtaných ešte nepotrebuje využívať SS (60%), ostatní využívajú SS mesta 40%.

Otázka č. 3 - 4 : Ako hodnotíte SS mesta? Ako hodnotí Vaše okolie SS mesta?

Pozitívne hodnotí SS 27% opýtaných, 36% nepotrebuje poznať SS mesta, 6% prejavilo nespokojnosť so sociálnymi službami mesta.

Otázka č. 5 - 6: Ktoré SS využívate, ktoré SS služby využívajú ľudia vo Vašom okolí?

Najčastejšie spomínaná odpoveď sa týkala opatrovateľskej služby, donášky obedov, poskytovania stravy a tiež pobytovej služby. Čiže občania uviedli služby, ktoré mesto dlhodobo zabezpečuje a stále sú zo strany obyvateľov vyhľadávané.

Otázka č. 7: Ktoré SS by podľa Vás potrebovali ľudia vo Vašom okolí? Najčastejšie sa opakovala odpoveď sociálny taxík, zariadenie pre seniorov, denný stacionár nešpecifikovanej vekovej alebo sociálnej skupiny.

Otázka č. 8: Je podľa Vášho názoru potrebná opatrovateľská služba pre odkázaných občanov?

Pre 90% opýtaných určite áno, 6% asi áno, ostatné odpovede sa nevyskytli (zostatok nevedel posúdiť). Z uvedeného je možné konštatovať opodstatnenosť poskytovania opatrovateľskej služby.

Otázka č. 9 : Sú podľa Vás obyvatelia spokojní s poskytovanou OS?

27% občanov je spokojných, 49 % čiastočne spokojných, 1% vyjadrilo nespokojnosť a 15% ľudí ovplyvňuje platenie úhrady – nie sú spokojní s cenou. (aktuálna cena 1€ za hodinu)

Otázka č. 10: V čom vidíte nedostatky OS, resp. čo by sa malo zmeniť pri poskytovaní tejto služby? Odpovede sa rôznili, pre 26% respondentov je opatrovateľská služba poskytovaná riadne, niektorí poukázali na nedostatočné ohodnotenie opatrovateľiek, ich väčší počet alebo poskytovanie pomôcok pre opatrovaných, doba poskytovania OS.

Otázka č. 11: Je podľa Vás potrebná sociálna služby v jedálni pre seniorov a invalidov?

Pre 88% respondentov má sociálna služba svoju opodstatnenosť, 2% si myslí že nie a 10% nevie posúdiť danú potrebu SS.

Otázka č. 12: Sú potrebné a plnia svoj účel denné centrá pre seniorov - kluby dôchodcov?

82 % opýtaných považuje sociálnu službu za potrebnú, 11% sa k otázke nevedelo vyjadriť, niektorí neodpovedali na otázku.

Otázka č. 13: Viete sa vyjadriť k otázke spokojnosti ľudí v zariadení pre seniorov?

51% opýtaných sa nevie k otázke vyjadriť, 44% si myslí, že sú spokojní a 4% nie sú spokojné.

Otázka č.14: Myslíte si že je postačujúci počet sociálnych zariadení pre umiestnenie odkázaných občanov? Z názoru väčšiny opýtaných vyplýva, že je nedostatočný počet zariadení.

15: Vyjadrite Váš postoj k riešeniu otázky osôb bez prístrešia v meste Dubnica nad Váhom? K danej otázke sa nevie vyjadriť 38% opýtaných, 20% je presvedčených, že mesto koná dostatočne a 39% opýtaných si myslí, že sa majú sami snažiť zlepšiť si svoj život. V otvorenej otázke sa niektorí vyjadrili, že by mali povinne pracovať alebo sa zúčastňovať sa verejnoprospešných prác. Zvyšok si myslí, že nekoná sa dostatočne(3%).

Otázka č.16 : Myslíte si, že Vaše okolie a Vaši blízki sú poľa Vášho názoru schopní a ochotní pomôcť Vám v prípade, že by nastala situácia a boli by ste odkázaní na ich pomoc?

35% respondentov si myslí, že by mohli blízki pomôcť a 53% si myslí, že by boli ochotní, ale nemohli by sa postarať.

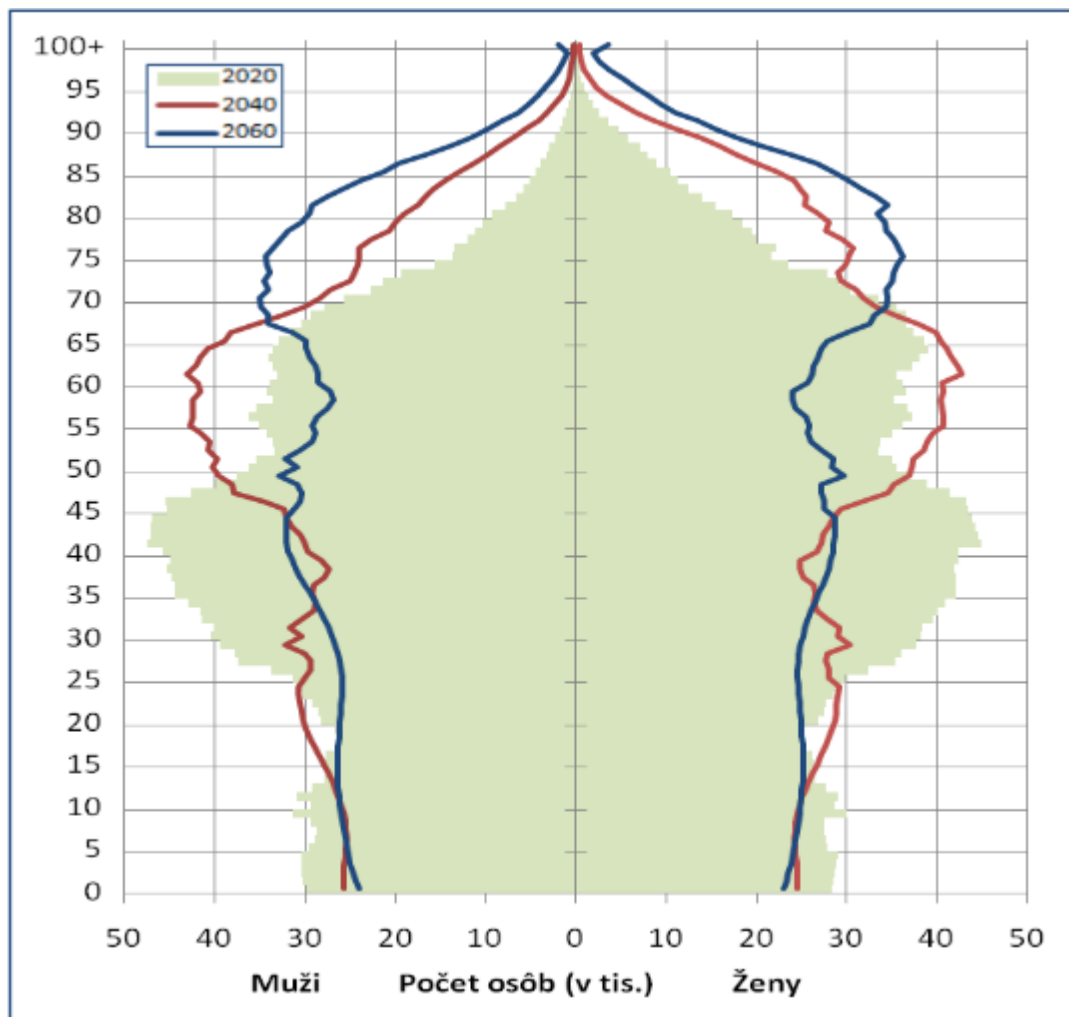
Otázka č.17: Aká sociálna služba mestu chýba? V tejto otázke sa respondenti vyjadrili všeobecne nielen k sociálnym službám. Vyjadrili potrebu bytov, WC, taxi, čistoty, a tiež informovanosť.

Záver zisťovania boli premietnuté do cieľov a priorít mesta.

6. Analýza demografických údajov

Hlavnou demografickou výzvou súčasného, no najmä budúceho rozvoja sociálnych služieb na Slovensku sa stáva **populačné starnutie** zasahujúce všetky vekové vrstvy obyvateľstva. Jeho predpokladaný vývoj na Slovensku do roku 2060 znázorňuje graf č. 1. (Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030)

Graf 1: Predpokladaný vývoj populačného starnutia na Slovensku do roku 2060

Populačné starnutie je spojené s dramatickým znižovaním počtu narodených detí a so stabilizáciou plodnosti na veľmi nízkej úrovni (pod hranicou 1,5 dieťaťa na ženu). Dlhodobé pretrvávanie tohto stavu prispieva k výraznému zužovaniu spodnej časti vekovej pyramídy, k tzv. *populačnému starnutiu zdola*. Druhým faktorom populačného starnutia je od začiatku 90. rokov minulého storočia nástup viac-menej kontinuálne prebiehajúceho medziročného predlžovania života, ktoré sa týka nielen hodnôt strednej dĺžky života pri narodení, ale aj procesu predlžovania života osôb v seniorskom veku spojeného so zlepšovaním ich zdravotného stavu. Ide o tzv. *populačné starnutie zhora*. Dôležitým determinantom budúceho

vývoja na Slovensku je aj *populačné starnutie zo stredy* spôsobené vekovou štruktúrou obyvateľstva.

Celkovú početnosť seniorskej zložky určujú v posledných dvoch desaťročiach predovšetkým populačné ročníky z druhej polovice 40. a začiatku 50. rokov minulého storočia, pričom ide o kontingent osôb, ktoré budú početnosť seniorskej zložky ovplyvňovať celú ďalšiu dekádu.

Dynamizáciu procesu starnutia možno na Slovensku usudzovať nielen z podielu starších ľudí na celkovej populácii, ale aj z indexu starnutia populácie či z indexu zaťaženia produktívnej zložky populácie.

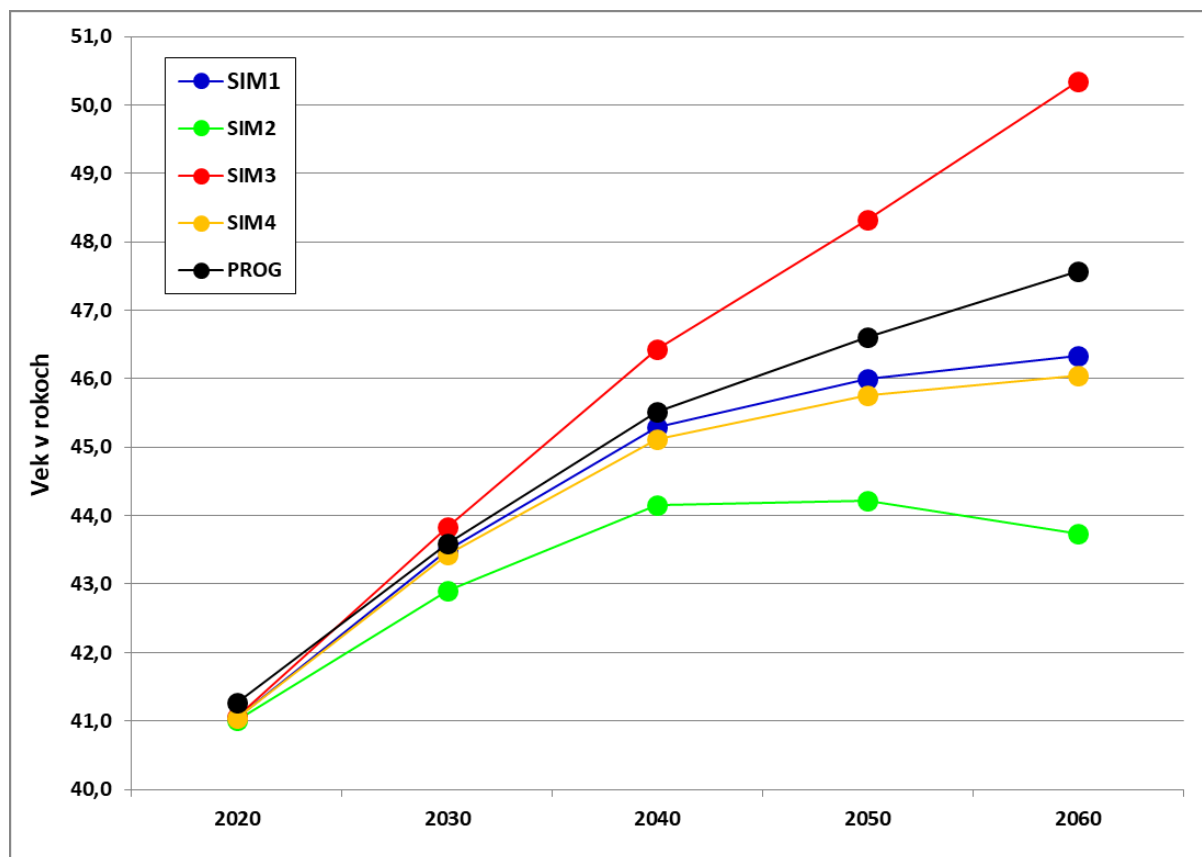
Z hľadiska verejných politík zameraných na podporu rozvoja sociálnych služieb nie sú rozhodujúce len samotné ukazovatele nárastu počtu starších osôb v celkovej populácii, ale aj ich zdravotné ukazovatele podmieňujúce sebestačnosť a nezávislosť, resp. odkázanosť na pomoc inej fyzickej osoby v bežnom živote. Podľa aktuálnych úmrtnostných tabuliek sa na Slovensku muži vo veku 65+ môžu dožiť ešte ďalších 15,3 rokov a ženy 19,2 rokov, avšak z tohto obdobia prežijú muži v zdraví len 3,8 roka a ženy len 4,1 roku. Navyše, výsledky komparatívneho európskeho zisťovania EU-SILC, resp. EHIS k subjektívnemu hodnoteniu vlastného zdravotného stavu, prítomnosti chronických ochorení a obmedzení bežných denných aktivít dlhodobo poukazujú na to, že Slovensko sa radí nielen medzi krajiny s populáciou starších osôb s najnižším počtom rokov prežitých v dobrom zdraví a bez chronických ochorení. Patrí zároveň medzi krajiny s najvyšším podielom subjektívne uvádzaných obmedzení bežných denných aktivít zo zdravotných dôvodov, najmä v skupine starších a najstarších osôb.

Z hľadiska demografických súvislostí možno sumárne uviesť, že populačné starnutie obyvateľstva predstavuje a bude na Slovensku predstavovať hlavnú výzvu pre stanovovanie priorít ďalšieho rozvoja sociálnych služieb. Tieto sa budú poskytovať v kontexte veľmi nízkej plodnosti, zvyšovania ekonomického zaťaženia produktívnej populácie a dramatického nárastu počtu 65-ročných a starších osôb. Predpokladá sa pritom, že väčšina rokov ich dožitia bude sprevádzaná obmedzeniami pri vykonávaní bežných denných činností a odkázanosťou na pomoc iných ľudí – blízkych alebo formálnych opatrovateľských služieb. Tieto by mali byť organizované a poskytované tak, aby sa starším osobám umožnilo čo najdlhšie zotrvať v ich prirodzenom (osobitne domácom) prostredí.

Vplyv plodnosti, úmrtnosti a migrácie na vekové zloženie obyvateľstva

Ide o sledovanie vývoja vekového zloženia obyvateľstva podľa troch simulačných scenárov (SIM2, SIM3, SIM4), ktoré prezentujú izolovaný vplyv jednotlivých reprodukčných procesov (plodnosti, úmrtnosti a migrácie) na vekové zloženie obyvateľstva. Okrem hodnotenia jednotlivých trendov, sa porovnávajú výsledky týchto troch simulácií aj so simulačným scenárom SIM1 a so stredným scenárom prognózy obyvateľstva SR do roku 2060. Porovnanie

so SIM1 umožňuje vyhodnotiť dôsledky plodnosti, úmrtnosti a migrácie na vekové zloženie obyvateľstva. Pri porovnaní s výsledkami prognózy sa zistili rozdiely medzi simulovaným vývojom a reálnym (očakávaným) vývojom, ktorý je založený na kombinovanom vplyve najpravdepodobnejšieho vývoja plodnosti, úmrtnosti a migrácie na vekové zloženie obyvateľstva.

Priemerný vek obyvateľstva sa zvýšil vo všetkých troch sledovaných simulačných scenároch, rozdielna je však intenzita tohto zvýšenia (graf č. 1). Najväčšie zvýšenie priemerného veku obyvateľstva priniesol scenár SIM3, ktorý je založený na znížení úmrtnosti. Do roku 2060 by sa priemerný vek obyvateľstva zvýšil o 9,3 roka, resp. o viac ako 22 %. Je to zároveň jediný simulačný scenár, v ktorom výrazné zvyšovanie priemerného veku obyvateľstva trvá počas celého simulovaného obdobia. Miernejší rast priemerného veku obyvateľstva je výsledkom simulácie v scenári SIM4, v ktorom sa počíta so zvyšovaním migračného salda. Priemerný vek obyvateľstva by sa za obdobie 2019 – 2060 zvýšil o 5 rokov, resp. o 12,2 %, avšak väčšina tohto zvýšenia by sa uskutočnila do roku 2040. V období 2040 – 2060 by sa priemerný vek obyvateľstva v scenári SIM4 zvyšoval už len mierne. Najmenší rast priemerného veku obyvateľstva by nastal v prípade vývoja podľa simulačného scenára SIM2. Priemerný vek obyvateľstva by sa do roku 2060 zvýšil o 2,7 roka, resp. o 6,7 %, pričom po roku 2040 by priemerný vek obyvateľstva stagnoval.

Demografické zloženie okresu Ilava rok 2019

Počet obyvateľov:	59 075
Muži	48.9 %
Ženy	51.1 %
Priemerná vek obyvateľstva	42
Priemerná ročná zmena (2015/2019)	+0.15

Demografické zloženie mesta Dubnica nad Váhom rok 2019

Počet obyvateľov:	23 550
Muži	49.1 %
Ženy	50.9 %
Priemerná vek obyvateľstva	41,8
Priemerná ročná zmena (2015/2019)	-0.98

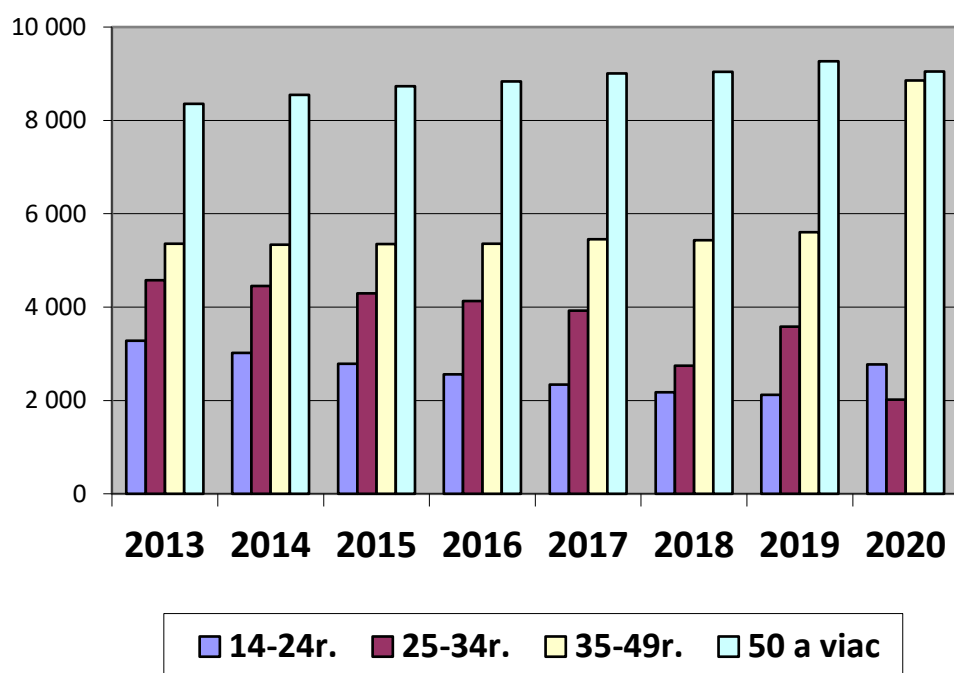
Mesto Dubnica nad Váhom

Rozdelenie obyvateľov mesta podľa vybraných vekových kategórií v rokoch 2013 – až 2020

Rok	Počet/ženy	14-24 rokov	25-34 rokov	35-49 rokov	50 a viac
K 31.12. 2013	24 699/12 582	3 279	4 574	5 357	8 353
K 31.12. 2014	24 393/12 419	3 022	4 455	5 337	8 545
K 31.12. 2015	24 081/12 250	2 786	4 291	5 349	8 731
K 31.12. 2016	23 877/12 159	2 562	4 129	5 357	8 835
K 31.12. 2017	23 713/12 065	2 341	2 744	5 451	9 008
K 31.12. 2018	23 377/11 874	2 172	3 744	5 427	9 040
K 31.12. 2019	23 134/11 741	2 121	3 581	5 605	9 264
K 31.12.2020	22 685/11 542	2 018	3 365	5 488	9045

Veková štruktúra obyvateľstva, následné grafické zobrazenie

Vekové členenie	0-13	14-24	25-34	35-49	50-62	63 a viac
Rok 2018	2 816	2 172	3 744	5 427	4 791	4 249
Rok 2019	2 888	2 121	3 581	5 605	4 758	4 506
Rok 2020	2 769	2 018	3 365	5 488	4 469	4 576

Na základe zobrazeného je zrejmé, že vekové kategórie 14-24 rokov, 25-34 rokov v priebehu rokov 2013 - 2017 majú klesajúcu tendenciu. Veková kategória 50 a viac má mierne stúpajúcu tendenciu (pribúda ľudí po 50-tom veku života). Najstabilnejšia z uvedeného grafu zostáva veková skupina 35- 49 rokov. Nakoľko ide o produktívnu skupinu obyvateľstva, je to veľmi dôležitá oblasť a mesto Dubnica nad Váhom preukazuje aspoň zatiaľ pozitívne hodnotenie z hľadiska starnutia populácie obyvateľstva. Celkový trend však poukazuje na skutočnosti, ktoré smerujú k posunu týchto kategórií, čomu sa v budúcnosti i mesto Dubnica nad Váhom nevyhne, nakoľko nižšie ročníky začínajú mať klesajúce ukazovatele.

7. Ciele a priority mesta Dubnica nad Váhom

Vízia pre oblasť poskytovania sociálnych služieb

Mesto Dubnica nad Váhom bude do roku 2031 mestom, ktoré v zmysle národných priorít 2021 :

1. poskytne komplexnú sieť sociálnych služieb dostupných pre všetky sociálne skupiny s cieľom zabezpečovania zvyšovania kvality poskytovaných služieb :
 - denné centrá,
 - pobytové služby - zariadenia pre seniorov,
 - sociálna služba v jedálni s príspevkom pre slabšie príjmové skupiny,
 - opatrovateľská služba
2.
 - a) zabezpečí zachovanie pobytových druhov služieb pre odkázané osoby s dôrazom na možnosti komunitného charakteru,
 - zariadenia pre seniorov (Dubina, ASS)
 - nocľaháreň (Krizové centrum)
 - denné centrá
 - b) zabezpečí prepojenie sociálno - zdravotnej starostlivosti v rámci možnosti sociálnych zariadení a možností právneho rámca
 - zariadenie pre seniorov
3. zabezpečí poskytovania sociálnych služieb deinštitucionálnou formou v prirodzenom prostredí klienta komunitného charakteru:
 - opatrovateľská služba
4. **zabezpečí realizácie práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a dodržiavania podmienok kvality**
 - **všetky poskytované sociálne služby**
 - **základné sociálne poradenstvo**

8. Ciele a priority mesta s časovým plánom realizácie, finančné zabezpečenie

Pri stanovení priorít a cieľov pri poskytovaní sociálnych služieb v Mesto Dubnica nad Váhom vychádzalo z analýzy poskytovaných služieb, pripomienok verejnej diskusie, potrieb prijímateľov sociálnych služieb tiež demografických údajov .

8.1.Priorita č. 1

Cieľ: Poskytovanie sociálnych služieb dostupných pre všetky sociálne skupiny s cieľom zabezpečovania zvyšovania kvality poskytovaných služieb :

- opatrovateľská služba
- denné centrá,
- zariadenia pre seniorov,
- sociálna služba v jedálni s príspevkom pre slabšie príjmové skupiny,

Mesto Dubnica nad Váhom zabezpečuje zo svojich finančných prostriedkov občanom s nepriaznivým stavom podľa zákona č. 448/2008 o sociálnych službách opatrovateľskú službu. Zotrvanie klienta v jeho prirodzenom prostredí a využitie jeho potenciálu na podporu jeho schopností a udržania zručností s ohľadom na jeho zdravotný stav je sociálna služba, o ktorú sa každým rokom zvyšuje záujem. Základom je zabezpečenie sociálnej služby požadovanej kvality a orientácia na potreby klienta, výsledkom je spokojnosť klienta a efektivita poskytovanej sociálnej služby z hľadiska časového a vecného.

Cieľ: Poskytovanie opatrovateľskej služby
Aktivita: Podpora opatrovateľskej služby na miestnej úrovni, zabezpečenie kvalifikovanou, profesionálnou pracovnou silou. Pokrytie dopytu v opatrovateľskej službe s ohľadom na dodržanie princípov trvalej finančnej udržateľnosti a efektivity so zreteľom na zabezpečenie ľudsko-právneho rozmeru a zachovania princípu solidarity a subsidiarity. Saturácia potrieb opatrovaného občana.
Termín: 2003 – neurčito
Finančné zabezpečenie: rozpočet mesta ročne 241 000 eur(príp.fin.prostriedky projektu)
Merateľný ukazovateľ – počet opatrovaných klientov 95 Kapacita – zatiaľ nie je obmedzená
Personálne zabezpečenie: 30-34 pracovníkov opatrovateľskej služby podľa aktuálnej potreby
Časový plán realizácie: prebieha od 2003

Cieľ: Podpora denných centier, sociálnej služby v jedálni
Aktivita: Poskytnutie a zabezpečenie prevádzka priestorov denných centier v réžii mesta a príspevky na aktivity denných centier, zabezpečenie sociálnej služby v jedálni - možnosti využívať mestské stravovane, ktoré je pre seniorov výhodnejšie. Priama podpora stravy pre občanov, ktorí si nemôžu pre svoj vek a zdravotný stav zvýšiť príjem.
Termín: 2003 – neurčito
Finančné zabezpečenie: rozpočet mesta Denné centrá : 2200 eur Podpora stravovania : 2000 eur
Merateľný ukazovateľ – počet seniorov využívajúcich služby 200 Kapacita – zatiaľ nie je obmedzená
Personálne zabezpečenie: je na strane zazmluvneného poskytovateľa sociálnej služby
Časový plán realizácie: prebieha nepretržite od roku 2000

8.2. Priorita č. 2

Cieľ: Poskytovanie

Ciele:

- a) zachovanie pobytových druhov služieb pre odkázané osoby s dôrazom na možnosti komunitného charakteru,
 - zariadenia pre seniorov (Dubina, ASS)

Cieľ: Podpora zabezpečenia sociálnej služby v pobytových zariadeniach s dôrazom na ľudsko-právny nediskriminačným prístupom, zabezpečenie rešpektovania ľudskej dôstojnosti s možnosťami komunitného charakteru
Aktivita: Podpora zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb v pobytových zariadeniach: Zariadenie pre seniorov Dubina, Špecializované zariadenie, ASS, n.o., ostatné zariadenia poskytujúce tento druh sociálnej služby podmienené odkázanosťou v zmysle zákona 448/2008 v neskoršom znení a doplnení na miestnej úrovni. Zabezpečenie kvalifikovanej profesionálnej starostlivosti. Dodržiavanie štandardov kvality a zabezpečenie ľudsko- právneho prístupu, ktoré je garanciou rešpektovania ľudskej dôstojnosti. Pokrytie požiadaviek občanov verejným i neverejným poskytovateľom sociálnej služby so zreteľom na zabezpečenie ľudsko-právneho rozmeru a zachovania práva klienta pre výberu druhu sociálnej služby. Vychádza z komunitných potrieb okolia, umožňuje kontakt klienta s komunitou a tiež zachovanie jeho zručností a návykov s ohľadom na protipandemické opatrenia a covid automat (možnosť stretnutia, príp. si klienta na určitý čas zoberú domov).

<p>Termín: neobmedzené poskytovanie pobytovej sociálnej služby naďalej</p> <p>Finančné zabezpečenie : samostatne hospodáriace organizácie s vlastným rozpočtom</p> <p>Merateľný ukazovateľ – počet klientov</p>
<p>Zariadenie pre seniorov Dubina, m.r.o. kombinované zariadenie</p> <p>Finančné zabezpečenie : 1 777 314€ rozpočet , dotácia, úhrady</p> <p>Personálne zabezpečenie: 90 zamestnancov</p> <p>Kapacita zariadenia :180 klientov</p>
<p>Špecializované zariadenie Prejta</p> <p>Finančné zabezpečenie: 1 015 576€</p> <p>Personálne zabezpečenie: 50 zamestnancov</p> <p>Kapacita: 69 klientov</p>
<p>Časový plán realizácie: zariadenia poskytujú soc. služby neobmedzene</p>

- Krízové centrum- nocľaháreň

<p>Cieľ: Udržanie a podpora sociálnej služby v Krízovom centre - nocľahárni s ohľadom na potreby cieľových skupín, komunitný charakter spolupráca s rôznymi neziskovými organizáciami</p>
<p>Aktivita: Podpora krízovej intervencie na miestnej komunitnej úrovni, zabezpečenie možnosti prenocovania pre osoby bez prístrešia. Pokrytie dopytu je zabezpečené počet klientov sa pohybuje od 8-14. Zabezpečenie prenocovania, prípravy stravy, základná hygiena a základné sociálne poradenstvo.</p>
<p>Termín: 2009 – neurčito</p>
<p>Zdroje finančné: 8 500€/ rok , rozpočet mesta, dotácia na sociálne služby</p>
<p>Merateľný ukazovateľ – počet klientov 14</p> <p>Kapacita: 14 osôb</p>
<p>Personálne zabezpečenie: 1 odborný zamestnanec, 4 pracovníci na základe dohody o vykonaní práce/350h.</p>
<p>Časový plán realizácie: neobmedzený, poskytuje sa v zimných mesiacoch nepretržite od roku 2009</p>

Mesto Dubnica nad Váhom zabezpečuje od roku 2009 sociálnu službu v Krízovom centre - nocľahárni pre osoby odkázané na tento typ sociálnej služby – osoby bez domova, osoby bez prístrešia, osoby v núdzi, vychádza z potreby miestnej komunity a umožňuje klientom zabezpečenie základných životných potrieb – prístrešie a prípravu jednoduchého jedla, nápoja

b) prepojenie sociálno - zdravotnej starostlivosti v rámci možnosti sociálnych zariadení

- Zariadenie pre seniorov Dubina m.ro., kombinované zariadenie

Zabezpečenie zdravotných úkonov priamo v zariadení, vytvorenie ambulancie pre niektoré zdravotné výkony EKG, infúzia, odbery a pod. Zjednodušenie následného postupu u lekára, niektorí na základe výsledkov, nemusia byť prevážaní osobne k lekárovi – ide predovšetkým o ležiacich pacientov, ktorí potrebujú svoj pravidelný predpis liekov.

8.3. Priorita č. 3

Cieľ: zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb deinštitucionálnou formou v prirodzenom prostredí klienta komunitného charakteru:

- opatrovateľská služba

Cieľ: Poskytovanie opatrovateľskej služby
Aktivita: Podpora sociálnych služieb na komunitnej úrovni, do ktorej sú zapojení aj rodinní príslušníci opatrovanej osoby – klienta, prípadne okolie. Potrebné úkony, ktoré si nedokáže klient zabezpečiť sám vykoná odborný pracovník OS v čase, kedy mu nemôže pomôcť jeho okolie. Ostatné potreby mu pomáha zabezpečiť rodina, susedia, známi. Zostáva v kontakte s komunitou, nie je vyčlenený a zostáva vo svojom prirodzenom prostredí. Pritom je pod každodenným dohľadom opatrovateľky so zachovaním jeho ľudských práv a práva výberu poskytovaných služieb. Rozhoduje sám o sebe, zostáva zachovaná jeho svojbytnosť.
Termín: 2003 – neurčito
Finančné zabezpečenie: rozpočet mesta ročne 241 000 eur (príp.fin.prostriedky projektu)
Merateľný ukazovateľ – počet opatrovaných klientov 95
Kapacita – zatiaľ nie je obmedzená
Personálne zabezpečenie: 30-34 pracovníkov opatrovateľskej služby podľa aktuálnej potreby
Časový plán realizácie: prebieha od 2003

8.4. Priorita č. 4

Cieľ: zabezpečenie realizácie práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a dodržiavania podmienok kvality

- všetky poskytované sociálne služby
- základné sociálne poradenstvo

Princípy priority č. 4 musia byť dodržiavané pri všetkých druhoch sociálnych služieb, pričom zariadenia ich majú zakódované v systéme podmienok kvality, sú základným pilierom všetkých ľudskoprávných dokumentov či už medzinárodných alebo miestnych. Práva klienta - človeka sú deklarované vo všetkých etických kódexoch a určujú kvalitu poskytovaných služieb a tiež každodenné správanie predovšetkým sociálnych pracovníkov, ale i ostatných zamestnancov. Prejavujú sa v prístupe pracovníkov, vo výkone poskytovaných služieb a prejavujú sa v správaní klienta , jeho pocitoch a teda v celkovej spokojnosti klienta s poskytovanými službami.

9. Monitorovanie systému sociálnych služieb

System zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

1. Realizácia práva občana **na poskytovanie sociálnej služby** dostupnej pre všetky sociálne skupiny s cieľom zabezpečenia kvality poskytovaných služieb so zreteľom ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti

merný ukazovateľ č.1: počet druhov služieb,

merný ukazovateľ č.2: počet klientov poberajúcich sociálne služby

merný ukazovateľ č.3: počet vybavených žiadostí

merný ukazovateľ č.4: počet posúdení

merný ukazovateľ č.5: počet vydaných rozhodnutí

2. Dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity
merný ukazovateľ č.1: počet žiadateľov (nocľaháreň)
merný ukazovateľ č.2: počet kladne vybavených žiadostí (zabezpečenie prenocovania)
3. Integrovanosť dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti
merný ukazovateľ: počet klientov v zariadení, ktorým boli zabezpečené – poskytnuté zdravotnícke úkony

10. Aktualizácia

Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2021 – 2031 je strategický dokument, ktorý určuje víziu rozvoja sociálnych služieb v meste, prioritné oblasti a ciele ako ich naplniť.

Realizácia Komunitného plánu sociálnych služieb v meste Dubnica nad Váhom bude vykonávaná plnením stanovených cieľov prostredníctvom navrhnutých aktivít. Úlohou vedenia mesta je podporovať realizáciu aktivít, ktoré prispievajú k naplneniu stanovených cieľov. Plánovanie je meniaci sa proces, preto sa bude komunitný plán podľa potreby aktualizovať a vyhodnocovať na základe stanovených merateľných ukazovateľov. Monitorovanie mesto uskutoční prostredníctvom systému hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb. Na základe týchto zistení mesto následne zabezpečí aktualizáciu komunitného plánu. Monitorovanie bude taktiež každoročne zabezpečené prieskumom v oblasti sociálnych služieb.

Mesto je nositeľom certifikátu kvality ISO. V rámci obhájenia tohto certifikátu musí byť každoročne preskúmané a vyhodnotené dodržiavanie procesov MsÚ. Táto forma preverovania mesta je zárukou kvality prebiehajúcich procesov a ich výstupov.

Komunitný plán bol predložený na verejnú diskusiu, žiadne pripomienky neboli evidované. Dokument bol prerokovaný Komisiou sociálnou a bytovou.

Komunitný plán bude v zmysle § 83 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov každoročne vyhodnocovaný Komisiou sociálnou a bytovou a výsledok zapracovaný do Správy na úseku sociálnych služieb, ktorá je každoročne k 30.6. predkladaná mestskému zastupiteľstvu.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Dubnica nad Váhom na roky 2021 - 2031 bol dokument schválený mestským zastupiteľstvom dňa .12.2021 uznesením číslo /2021.

Mgr. et Mgr. Peter Wolf
primátor mesta